

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Zdravotní riziko kontaminantů v potravinách hodnotí SZÚ od července 2019 podle výpočetního modelu EU (RACE)

Možná jste slyšeli o systému rychlého varování pro nebezpečné a rizikové potraviny a krmiva EU známého pod zkratkou RASFF. Země se navzájem oficiálně informují o záchytu potravin, které mohou poškodit zdraví spotřebitele. Proto je důležité mít harmonizovaný postup, abychom si navzájem rozuměli. Řada případů končí u soudu a nejedna firma je pak citelně pokutována. Nyní se využívá nový výpočetní systém pro hodnocení vlivu na zdraví známý pod zkratkou RACE.

Od července 2019 zavedlo Centrum zdraví, výživy a potravin do operačního použití nový výpočetní systém (RACE, EFSA 2019) pro stanovení expozičních dávek a zdravotního rizika kontaminantů v potravinách pro účely hlášení do dalších členských zemí přes systém RASFF. Jde o zkušební režim. Nový systém rychle propočítá zdravotní rizika pro různé země EU. Výsledek je transparentní a formálně stejný pro odborníky různých zemí. Je to pokrok, ale vše závisí na vstupních datech o spotřebě potravin a toxikologických datech. Spotřební data má bohužel ČR již hodně zastaralá, takže srovnání s dalšími zeměmi alespoň zlepší představu o nejistotě zdravotního hodnocení.

Veřejnost o této práci moc neví a není divu. Probíhá v pozadí různých případů kontaminace potravin, které zachytí organizace kontrolující potraviny. V některých případech je medializuje. Zásadním rozhodnutím z hlediska zdravotního je posouzení, zda obvyklá spotřeba kontaminované potraviny může poškodit zdraví. V případech že ano, je potřeba rychlé a razantní opatření kontrolních organizací z hlediska uvádění potravin na trh.

Na CZVP SZÚ se problematice věnuje z různých hledisek a vzájemné zastupitelnosti tým celkem 5 zkušených odborníků, a to vedle své další odborné činnosti. Práce je náročná nikoli z hlediska "aritmetiky", ale především z hlediska znalosti toxikologie, chemie, epidemiologie, výživy a regulatorní toxikologie. To vše se musí vzít v úvahu, při konečném rozhodnutí, zda je zjištěná kontaminace potravin zdraví škodlivá či nikoli a to zejména z pohledu platné legislativy. Společně s případy kontaminace potravin pesticidy (zde se využívá harmonizovaný model PRIMO 3, EFSA) tak tým řeší každým rokem okolo 40 případů RASFF významných pro ČR.

J.Ruprich, CZVP Brno, 8.7.2019